

MTK Keski-Suomi
Keskustie 20 c
40100 JYVÄSKYLÄ

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kotimaisen ruuantuotannon ja kotieläinten pidon kannalta laki eläinten hyvinvoinnista on keskeinen tekijä, jolla säädetään eläimen omistajan vastuista ja velvollisuuksista, määritetään ehtoja tuotantoeläinten pitämisestä ruuantuotantotarkoituksessa sekä linjataan myös toimialan tulevaisuutta. Keski-Suomen maakunnassa asialla on erityistä merkitystä, koska 84 % maakunnan maatilojen myyntituloista muodostuu kotieläintuotannosta. Lain sisältö vaikuttaa voimakkaasti maakuntamme maatalouden kehittymiseen, koska kotieläintuotanto toimii veturina koko toimialalla. Lainsäätäjän on muistettava myös se seikka, että parhaimpia kainoja eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ovat panostukset maatalouden kannattavuuteen ja siten kotieläinten hoitajan jaksamiseen. MTK Keski-Suomi nostaa lakiluonnoksesta em. takia esille seuraavat keskeiset asiat:

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Lain valmistelun kannalta on tärkeää, ettei se tule nostamaan vastuullisen kotimaisen alkutuotannon kustannuksia. Lain tulee edistää eläinten hyvinvointia, mutta sen sisältö tulee suhteuttaa globaaliin kilpailutilanteeseen. Voimme päättää vain kansallisen tuotantomme vaatimuksista, joten kansalliset päätökset, eivät saa heikentää oman tuotantomme kilpailuasemaa. Lisäksi olisi vahvistettava rajoituksia, joilla voimme rajoittaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuontia niistä maista, jossa tuotanto ei täytä meidän kansallisia eläinten hyvinvointilain määritteitä.

Suomalainen kotieläintuotanto perustuu yksityiseen yrittelijäisyyteen. Tuotantoeläinten terveydenhuolto ja etenkin kiireellisen eläinlääkäriavun saatavuus kaikkina vuorokaudenaikoina on erittäin merkityksellisiä sekä eläimen että kotieläinyrittäjän hyvinvoinnin kannalta. Lain tulee varmistaa, että palveluiden saatavuus varmistetaan myös luonnonolosuhteiltaan vaativimmilla alueilla, kuten isojen vesistöjen rikkomissa maakunnissa, ja palveluiden kustannukset pysyvät kohtuullisina.

Lain muuttuminen käytännön työksi edellyttää sen toimeenpanon tasapuolisuutta. Jo nyt on nähtävissä, ettei toiminnanharjoittajan oikeusturva toteudu parhaalla

mahdollisella tavalla. Lain tulkinta tulee olla yhtenäistä ja tasapulistista mm. tuotantosuuntien ja alueellisuuden näkökulmista. Toiminnanharjoittajien luottamuksen lisäämiseksi viranomaistoimintaa kohtaan tarvitaan monijäseninen lautakunta. Tästä on mm. Ruotsista hyviä kokemuksia. Lautakunnassa käsiteltäisiin tuotantoeläinten hyvinvoinnin valvonnan tulkintojen näkemyksiä, ja niistä kootaan lautakunnassa yhtenäisiä suosituksia. Suosituksilla saavutettaisiin valvonnan riittävä laatu sekä yhtenäisempi tulkinta. Lautakunnan toiminta olisi siten lisäämässä asetettujen velvoitteiden hyväksyttävyyttä kotieläinyrittäjien keskuudessa. Lautakunta voisi toimia Ruokaviraston osana ja sen jäsenistö koottaisiin valvontaviranomaisen, neuvonnan ja kotieläntuottajien edustajista.

2. Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

1 luku Yleiset säännökset

5§ määritelmät, kohta 9) pitopaikka

Pysyvän ja tilapäisen pitopaikan määrittely tulee täsmentyä lain tasolla. Valvontojen tulkintojen kotieläinyrittäjän oikeusturvan kannalta esitämme pysyvän pitopaikan määritelmäksi *”pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan”*.

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6§ lain yleiset periaatteet

On erittäin tärkeätä, että laki eläinten hyvinvoinnista turvaa eläinten rauhalliset olosuhteet myös provokaatiotarkoituksessa tapahtuvia tunkeutumisia vastaan. Luvattomat tunkeutumisot ovat aiheuttaneet eläinten hyvinvoinnin vakavia vaarantumisia aiheuttaen eläinten paniikkia, pakkautumista ja pakoreaktioita vieraiden ihmisten saavuttua kotieläintuotantotiloihin.

3 luku Eläinten kohtelu

13§ Kielletty kohtelu

Kovakourainen eläinten käsittely ja kohtuuttoman kovassa kurissa pitäminen on oikeansuuntainen rajaus lakiesityksessä. Käytännön kotieläinten hoitotyössä on myös tilanteita, jossa eläin tulee saada kiinni. esimerkiksi yksilön erottaminen laumasta hoitotoimenpiteitä varten. Pykälän perustelumuiotiossa tulee asia huomioida riittävällä tavalla, että käytännön eläintenhoitotoimenpiteet voidaan tehdä.

4 luku Eläinten hoito

20§ hoidon yleiset vaatimukset

Käytännön työn ja erilaisten tuotantotapojen ja sääolojenkin vaikutuksesta eläinten hyvän hoidon valvontakäytännöissä on ollut suuriakin eroja esimerkiksi likaisuuden tulkinnoissa. Näin ollen yrittäjien tasapuolisen kohtelun ja lain hyväksyttävyyden näkökulmasta on asiakohta keskeinen. Käytännön karjanhoitotyössä ei tunnollisinkaan yrittäjä voi olla varma, ettei toiminta ole kyseenalaistettavissa valvonnassa. Päätäväinen eläin voi makoilla kesäkuumalla mielummin betonisella lantakäytävällä kuin kuivitetussa parressa, ja likaantua siinä samalla. Samoin geneettisesti pitkäkarvaisempi eläin voi näyttää epäkurantilta valvojan silmiin, vaikka viljelijä olisi asianmukaisesti kuivittanut parret. Pykäläkohdassa on perusteltua hakea mahdollisimman selkeitä kirjauksia eläinten hoidosta ja niiden tulee ennalta ehkäistä subjektiivisia valvontatulkintoja ja edistää eläinten hyvää hoitoa.

Esimerkiksi eläimen likaisuuden perusteluihin tulee kirjata selkeästi ja mahdollisimman yksiselitteisesti mitä säädöksessä tarkoitetaan likaisuudella. Asiassa on tärkeä yhteys myös esitetyn lautakunnan toimintaan; se voi tuottaa lisäarvoa yhteisiin suosituksiin, ja myös keventää nykyistä käytäntöä.

21§ ruokinta ja juotto

Eläimen veden ja ravinnon tarpeiden huomioiminen kuuluu ammattimaisen kotieläintalouden perusteisiin. Eläimien tarpeet vaihtelevat eläinlajien, iän mukaan ja myös tuotantajaksojen mukaisesti. Nämä vaihtelevat tarpeet, on syytä huomioida poikkeuksina tässä pykälässä ja myöhemmin lajikohtaisissa asetuksissa. ruokinnan ja juoton poikkeuksiin on myös syytä kirjata tilanteet, joissa eläimen hyvinvoinnin kannalta on syytä tehdä väliaikaisia, erotteluaja ryhmästä esimerkiksi lihanautojen ja uuhien poikimistilanteissa. Juomaveden vaatimukseksi tulisi riittää 3 kertaa päivässä juotto.

31§ ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin.

Pyydämme huomioimaan eläinsuojan ulkopuolisten häiriötekijöiden aiheuttavan ikävää vaaraa käytännön kotieläintalouteen. Kotieläinyrittäjän mahdollisuudet varautua tai vaikuttaa ulkopuolisiin häiriötilanteisiin ovat käytännössä olemattomat. Lain ei tulisi asettaa toiminnanharjoittajaa sellaisten vaatimusten alaiseksi, jossa lain asettajalla olisi paremmat keinot poistaa esimerkiksi ilotulitteiden aiheuttamat uhat eläinten hyvinvoinnille.

5 luku Eläinten pitopaikka

33-38§, 121§, 122§ ja 123§ pysyvän pitopaikan vaatimukset ja siirtymäsäännökset Eläintenhyvinvointilaki tehdään ajassa, jossa on edelleen tuotantokäytössä parsinavetoita. Maatilatalouden kehitys on tuonut pihattorakennukset kotieläintalouteen ja se on vaikuttanut positiivisesti kotieläinten ja siellä työskentelevien olosuhteisiin. Porsitushäkin tavoin on tarpeen tarkemmin määrittellä parsinavetaksi katsottava tuotanto.

Kirjaus esitys: *"parsinavetalla tarkoitetaan sellaista navettatyyppeä, jossa eläimet on kytketty paikalleen, niin että ne pystyvät liikkumaan vain vähän eivätkä pääse vapaasti kääntymään"*.

38§ eläinten hoitoon ja tarkistamiseen tarvittavat tilat

Tässä kohdassa toivomme kirjauksen täsmentämistä sen suuntaisesti, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa.

10 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

70-74§ maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, kunnaneläinlääkäri, terveystarkastaja, poliisi ja Tulli

Viranomaisvalvojalla tulee olla lakiin kirjattu pätevyys- tai osaamisvaatimus. Esitämme valvojan pätevyysvaatimukseksi Suomessa laillistetun eläinlääkärin pätevyyttä.

82§ asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

MTK Keski-Suomi pitää tarpeellisena, että lakiin kirjataan eläimen omistajan oikeus käyttää avustajaa valvontatilanteessa. Valvontatilanteessa saattaa kotieläinyrittäjän oma tilanne olla myös heikko ja tarve avustajaan on ilmeinen. Avustajasta on hyötyä sekä valvonnan kannalta että omistajan oikeuksien ja koko prosessin kannalta.

12 luku Hallinnolliset pakkotoimet

92-104§ hallinnolliset pakkokeinot

Ryhdyttäessä kiiretoimenpiteeseen tulee liittää velvoite tarkastella mahdollisuuksia jatkaa toimintaa tai niiden puuttuessa hallittuun tuotannon alasajoon. Se voi vähentää inhimillistä ahdinkoa akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi. Keinovalikoimaan liitettävä kehotus voisi olla toimiva tapa ns. hallitun alasajon yhteydessä, ja sen mahdollisuutta voitaisiin korostaa selkeämmin myös lain perusteluissa.

98§ Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

Lakiesityksessä on tarve pohtia perusteellisemmin eläimen lopettamista hallinnollisena pakkokeinona. On varsin vakiintunut tapa käyttää kiireellisten toimien keinoa, kun eläintenpidossa on erilainen kokoelma laiminlyöntejä ja tarkastuskäyntejä. Sen voi todeta olevan hallinnon keino päättää lopullisesti ”hankala asiakassuhde”. Tämä toimintamalli ei ole nykyaikaa ja vähentää valvonnan hyväksyttävyyttä toiminnanharjoittajien suunnasta. Pakkokeino on erittäin raju ja jopa arveluttava, sen käyttämisen mahdollisuudet laissa tulee olla selkeästi rajattuja ja perusteltuja.

MTK Keski-Suomi

Anja Kettunen
toiminnanjohtaja
MTK Keski-Suomi